

Sabima kartleggingsnotat 23, 2022

Kartlegging av sopp m.m. på Hvaler 2022 Fredrikstad soppforening

En foreløpig rapport

Av Hermod Karlsen og Øyvind Weholt

Fra Lerdalen naturreservat. Foto: Hermod Karlsen.

Kartlegging av sopp i områdene Langekil, Bankerød nord og Lerdalen naturreservat på Vesterøy, og noen eikelunder på Asmaløy, Hvaler i 2022, ved Fredrikstad soppforening

Kartleggingsarbeidet på Hvaler har fortsatt også i år. Med årets sesong har vi undersøkt Langekil og Bankerød nord i fem år på rad og Lerdalen naturreservat i tre år. Alle disse områdene er på Vesterøy. Nytt av året er tre områder med eik på Asmaløy: Listranda, Skipstadsand og Gravningen naturreservat.

Vi har totalt hatt 15 turer til Hvaler hittil i år og så langt registrert 478 funn av sopp på Artsobservasjoner.no. 13 personer har deltatt på én eller flere turer i år, deriblant fire fra andre foreninger.

Emneord: Storsopper, karplanter, edelløvsskog, eikelunder, barskog, Bankerød, Langekil, Lerdalen naturreservat, Vesterøy, Listranda, Skipstadsand, Gravningen naturreservat, Asmaløy, Hvaler, kartlegging, gensekvensering.

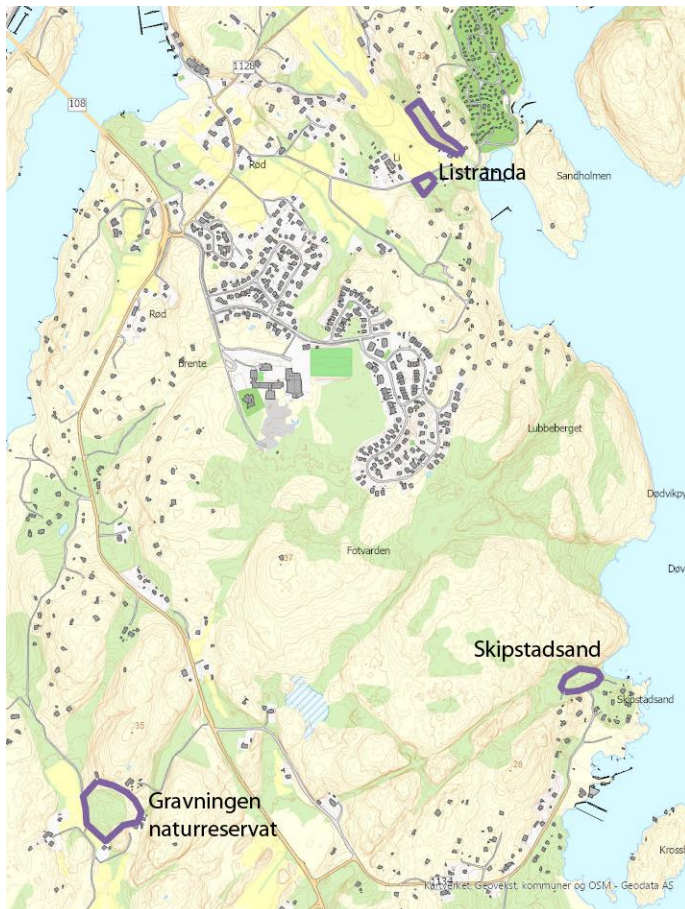

Fig. 1: Kartet viser de nye områdene på Asmaløy.

Tabell 1: Datoer for kartlegging, antall deltakere og registrerte sopparter/funn.

Dato	Langekil		Bankerød		Lerdalen		Listranda		Skipstadsand		Gravningen	
	Delt.	Arter /Reg	Delt.	Arter /Reg	Delt.	Arter /Reg	Delt.	Arter /Reg	Delt.	Arter /Reg	Delt.	Arter /Reg
25.4	4	2 2										
23.5							4	1 1	4	3 3		
20.6	3	13 15										
14.8	2	9 9									2	3 3
19.8	2	6 6										
8.9	4	23 25					1	1 1				
19.9	3	25 25									2	1 1
2.10							2	14 17	2	21 21	2	6 6
4.10			1	21 21	1	45 46						
7.10			1	33 34								
9.10	6	65 71										
10.10	1	5 5										
23.10					11	65 71						
30.10							3	44 54	3	13 15		
10.11	3	16 17									3	8 8
Totalt	9 turer	138 175	2 turer	54 56	2 turer	95 117	4 turer	55 73	3 turer	35 39	4 turer	18 18

Nye områder:

Listranda

Her er det to nærliggende delområder med mindre eikebestander. Den ene delen fremstår som lite interessant. Det er ingen registrerte soppfunn fra før i området.

Det ble funnet 55 arter, deriblant 2 rødlistearter:

Storkjuke *Meripilus giganteus* **NT**

Eikevokssopp *Hygrophorus glutinifer* **NT**

Det ble også funnet en tidligere rødlisteart: Oksetungesopp

Gravningen naturreservat

Dette ble opprettet i 2010. Det er svært lite, om lag 150 meter langt og like bredt. Der er det eikeskog med lite undervegetasjon, trolig fordi det er en gammel steinstrand der næringsstoffene sannsynligvis er vasket ut av det øvre jordlaget i følge Biofokus i en rapport fra 2017. De skriver også at det er registrert mange insekter der, flere av dem rødlistet.

Dette området var sterkt påvirket av tørken i sommer og høst, og det var først sent i oktober at det var noe å finne der. Til gjengjeld var det blant annet to meget sjeldne rødlistearter:

Eikebelteriske *Lactarius acerrimus* **EN** (sterkt truet). Den er fra før kjent fra bare fire lokaliteter i Norge, tre av disse på Kråkerøy.

Gullrørsopp *Aureoboletus gentilis* **EN** (sterkt truet). Den er registrert i artskart 22 ganger tidligere, seks av disse fra Fredrikstad.

Skipstadsand

Her er det en liten eikeskog med hassel, liljekonvall, blåveis, moskusurt og fingerlerkespore. Tidligere funn av sopp er blant annet tre arter løpekuler *Elaphomyces*, lodden småtrøffel *Genea hispidula* og tannbeger *Podophacidium xanthomelum*.

På de tre turene i år ble det funnet 35 arter.

«Gamle» områder:

Langekil

Dette området har blitt besøkt ni ganger i år, og det har blitt funnet minst 138 arter. Hittil er det ingen rødlistearter, men 18 kollekter er sendt til sekvensering og vi venter på resultatet av flere av disse.

Hittil har vi registrert 514 arter på 5 år. Det er overraskende at det av disse er så mye som 194 arter, dvs. 37,7 %, som er funnet bare én gang. Ca. 40 % av artene er funnet bare ett år. Det blir i gjennomsnitt over 40 «unike» arter årlig.

Her er en oversikt over antall arter pr år/periode og antall nye arter pr år:

Antall arter per periode:

2018:	211
2018-2019:	364
2018-2020:	435
2018-2021:	497
2018-2022:	514 (foreløpig)

Det gir følgende antall nye arter pr år:

2018:	211 (alle)
2019:	153
2020:	71
2021:	62
2022:	17 (+ de som ikke er ferdig bestemt)

For å se på utviklingen fra år til år og få en pekepinn av hva man kan forvente senere år, er det nyttig også å se på en «reversert» liste, der utgangspunktet for beregningen er inneværende år:

Antall arter i periode:

2022:	138
2022-2021:	293
2022-2020:	381
2022-2019:	456
2022-2018:	514

Da blir antall nye arter pr år:

2022:	138 (alle)
2021:	155
2020:	88
2019:	75
2018:	58

Disse tallene vil bli endret når sesongen er ferdig og vi har fått svar på alle sekvenseringer.

Siden soppsesongen i år har vært svært dårlig pga. tørken som varte fra sommeren til slutten av september, er antall arter vi har funnet lavt. Til tross for dette er det minst 17 nye arter for Langekil hittil i år. Det utgjør over 12 % av funnene og dette tallet vil trolig stige når resultatet av de siste sekvenseringene er på plass.

Bankerød nord

Her fortsetter gjengroingen i en del av området, og det er mindre sopp å finne enn tidligere. En rødlisteart ble det likevel:

Giftrødspore *Entoloma sinuatum* NT

Lerdalen naturreservat

I år fikk vi for første gang undersøkt den nordre delen av området. Det var fint å se flere store grantrær og også mange som var falt over ende pga. elde og soppangrep (rødrandkjuke). Hittil er 95 arter registrert på artsobservasjoner, og det kommer flere. Noen treboende sopparter ble funnet, som f. eks. gullnettsopp. Det er første registrering mellom Halden og Moss. En rødlisteart ble det også:

Oransje bålbittersopp *Gymnopilus odini* NT

Totalt i år har vi sendt snaut 50 kollektorer til gensekvensering. Av disse er det 24 *Cortinarius* som vi fortsatt mangler svar på.

Når vi har svar på sekvenseringene vil vi utvide denne rapporten med omtale av interessante arter.

Det ser også ut til at det ikke blir nevneverdig frost med det første, så vi håper å få tatt minst 1 tur til i år.

Vi ønsker å fortsette kartleggingen neste år. Dette gjelder også Langekil, der i størrelsesorden mer enn hver 10. art vi finner er nye for området.